

emcdda.europa.eu

SAMMANFATTNING — TEMAKAPITEL:

Trender inom injektionsmissbruk i Europa

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk

Får ej offentliggöras före: 00:00 CET — 24.06.2010

Inledning

I detta temakapitel undersöks situationen vad gäller injektionsmissbruk i Europa. Två frågor ligger till grund för rapporten: Hur ser prevalens och trender ut för injektionsmissbruket i dagens Europa? Hur försöker de europeiska länderna förhindra eller minska denna typ av drogmissbruk och skadorna i samband med detta?

Data från många olika källor analyseras för att kunna uppskatta prevalens och trender vad gäller injektionsmissbruket i Europa. De senaste siffrorna pekar på att injektionsmissbruket är konstant eller minskande i de flesta europeiska länder. Åtgärder som substitutionsbehandling med opioider och nål- och sprutprogram, som syftar till att minska de injektionsrelaterade skadorna, når nu många av dem som behöver dessa insatser.

Beräknad prevalens

- Enligt de nationella beräkningar som finns tillgängliga för 14 länder finns det 1–15 injektionsmissbrukare på tusen personer i åldern 15–64 år, vilket innebär en betydande skillnad i prevalens mellan länderna.
- För de tolv EU-medlemsstaterna som gjort prevalensberäkningar är det viktade genomsnittet cirka 2,5 missbrukare på tusen personer i åldern 15–64 år. Extrapolerat till hela EU motsvarar detta mellan trekvarts och en miljon aktiva injektionsmissbrukare.
- Fem länder kunde lämna uppgifter om trenden för injektionsprevalens mellan 2002 och 2007. Även om en minskning kunde noteras i tre av länderna var det enbart i **Förenade kungariket** som förändringen var statistiskt signifikant.

Droganvändare som inleder behandling

- Tjugosex europeiska länder redovisade siffror över droganvändare som togs in på behandlingscentra under 2007. Uppgifter om dem som inledde behandling är eventuellt inte representativa för den behandlade populationen som helhet.
- En tredjedel (33 procent) av alla drogklienter som inledde behandling under 2007 rapporterar injektion som den huvudsakliga administreringsvägen för sin primärdrog. Andelen som "vanligtvis injicerar" sin primärdrog varierar från under 2 procent i **Nederländerna** till 93 procent i **Litauen**.
- Ungefär en tredjedel av dem som påbörjade behandling rapporterar att de tidigare injicerat droger, men inte gör det för närvarande. Cirka 60 procent av dem som inleder drogbehandling injicerar följaktligen för närvarande eller har tidigare injicerat droger.
- Injektionsmissbruket i Europa är i de flesta fall knutet till opioidanvändning. I genomsnitt rapporterar 45 procent av dem som inleder behandling för primär opioidanvändning att de i regel injicerar drogen. Bland de klienter som använder kokain som primärdrog rapporterar 8 procent att de i regel injicerar drogen. I länderna där amfetaminmissbrukarna utgör den största gruppen av drogklienter rapporterar mellan 41 och 83 procent av dem som primärt använder amfetamin (**Finland, Sverige**) eller metamfetamin (**Tjeckien, Slovakien**) att de i regel injicerar drogen.

SV — Får ej offentliggöras före: 00:00 CET — 24.06.2010

- Bland dem som inledde behandling för första gången mellan 2002 och 2007 för missbruk av opioider, kokain eller amfetamin, har andelen som rapporterar att de injicerar sin primärdrog sjunkit i de flesta länder.
- Data om personer som inledde behandling för första gången mellan 2002 och 2007 pekar på en sjunkande trend för injektion bland klienter med primärt kokainmissbruk och en stabil trend bland amfetaminmissbrukare.

Injicering i fängelser

- Mellan 6 och 38 procent av de intagna på fängelser rapporterar att de någon gång har injicerat droger, beroende på land. Injicering medan man är i fängelset rapporteras av mellan 1 procent och 31 procent av de intagna.

Data om smittsamma sjukdomar

- Testning av injektionsmissbrukare för smittsamma sjukdomar visar att en stor andel injicerat under mindre än två år i vissa länder, vilket tyder på en högre andel med nyligen inlett missbruk, och en stor andel injektionsmissbrukare under 25 år i flera länder.
- I EU-medlemsstaterna ligger andelen rapporterade nyupptäckta fall av hiv-smitta bland injektionsmissbrukare i del flesta fall på stabila och låga nivåer, eller minskar.
- Bland EU:s grannländer pekar den ökande frekvensen av rapporterade hiv-fall på grund av injektionsmissbruk på höga nivåer av pågående smittspridning.

Trender för drogrelaterade dödsfall i Europa

- Eftersom heroininjektion svarar för många av dödsfallen på grund av överdoser kan uppgifterna om drogrelaterade dödsfall medge att man drar slutsatser om prevalens och trender för injektionsmissbruk.
- Data för 2007 pekar på en stabil trend för antalet drogrelaterade dödsfall i fem av 18 EU-medlemsstater, men en stigande trend i 13 av länderna.
- Åldersprofilen för de drogrelaterade dödsfallen pekar på att antalet unga heroinmissbrukare är stabilt eller till och med minskar i de flesta länder. I ett antal länder tyder emellertid uppgifterna på att det sker en fortsatt rekrytering av unga drogmissbrukare, framför allt heroininjicerare.

Åtgärder mot injektionsmissbruk

- I de europeiska länderna har åtgärderna mot injektionsmissbruket och dess konsekvenser varit inriktade på drogbehandling, i första hand substitutionsbehandling med opioider, som är det effektivaste sättet att minska injiceringen.
- Under 2007 fanns det cirka 650 000 klienter i substitutionsbehandling i EU, vilket motsvarar cirka 40 procent av det beräknade totala antalet opioidanvändare med problematiskt missbruk. Antalet personer i substitutionsbehandling under 2007 innebär en drygt trefaldig ökning sedan 1995.
- Data från tio länder visar på stora variationer i andelen opioidanvändare med problematiskt missbruk som har tillgång till opioidsubstitutionsbehandling: från 5 procent i **Cypern** till över 50 procent i **Tyskland**.
- Nål- och sprututbytesprogram, som syftar till att minska risken för smittsamma sjukdomar i samband med att man delar injiceringsutrustning, finns i samtliga EU:s medlemsstater, Kroatien och Norge och har hög tillgänglighet i de flesta länder.
- Mellan 2003 och 2007 ökade antalet sprutor som delades ut med 33 procent i de 14 länder som kunde lämna information.
- Specialiserade utlämningsställen för sprutor – förutom försäljning via apoteken – beräknas dela ut i genomsnitt 50 sprutor om året per injektionsmissbrukare i EU som helhet.

SV — Får ej offentliggöras före: 00:00 CET — 24.06.2010